

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

BANKU UZRAUDZĪBA

Norādījumi

par klātienes pārbaudēm un iekšējo
modeļu izmeklēšanu

BANKENTOEZICHT

2017. gada jūlijs

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Saturs

Klātienes pārbažu un ar iekšējo modeļu izmeklēšanas veikšana	2
1. Pārbažu vispārējais regulējums	4
1.1. Nozīmīgo iestāžu uzraudzības kārtība	4
1.2. Ar pārbaudēm saistīto lēmumu pieņemšanas process	5
1.3. Pārbaudes mērķis	6
1.4. Pārbaudes neatkarība	7
1.5. Pārbaudes vadītāja loma	7
1.6. Pārbaudes komandas sastāvs	7
1.7. Sadarbība	8
2. Pārbaudes process	9
2.1. Dažādu pārbaudes posmu pārskats	9
2.2. Galveno pārbaudes posmu izklāsts	9
2.3. Pārbaudes rezultāti	14
3. Pārbaudēs piemērojamie principi	18
3.1. Pārbaudes komandas uzraudzības un izmeklēšanas pilnvaras	18
3.2. Pārbaudes komandas prakse	19
3.3. Pārbaudei pakļauto juridisko personu tiesības un uzraudzības iestādes gaidas	21
3.4. Pārbaudes laikā izmantotā valoda	25

Klātienes pārbaūžu un ar iekšējo modeļu izmeklēšanas veikšana

Ievads

Saskaņā ar Padomes 2013. gada 15. oktobra Regulu (ES) Nr. 1024/2013 (**VUM regula**)¹ Eiropas Centrālās bankas (ECB) uzraudzības pilnvaras attiecībā uz uzraudzītajām iestādēm tiek īstenotas neklātienes un klātienes uzraudzības ceļā, kombinējot tās, lai nodrošinātu uzraudzīto iestāžu darbības detalizētu un visaptverošu analīzi. Klātienes uzraudzības ietvaros tiek veiktas pārbaudes uz vietas jeb klātienes pārbaudes (turpmāk – **KP**) vai iekšējo modeļu izmeklēšana (**IMI**) (turpmāk – **pārbaudes**), kā noteikts VUM regulas 12 pantā. KP ir padziļināta izmeklēšana saistībā ar risku, riska kontroles mehānismiem un pārvaldību, savukārt IMI – pašu kapitāla prasību aprēķināšanai izmantoto iekšējo modeļu padziļināts novērtējums, īpaši attiecībā uz metodoloģiju, ekonomisko piemērotību, riskiem, riska kontroles mehānismiem un pārvaldību. Abu veidu pārbaudes veic, balstoties uz iepriekš noteiktu darbības jomu, laika grafiku un resursu kopumu. Pārbaudes rezultātā tiek sagatavots ziņojums, kurā sīki izklāstīti konstatējumi.

ECB publicē šos norādījumus, kas caurredzamības politikas ietvaros sagatavoti ar valstu kompetento iestāžu (**VKI**) palīdzību. Norādījumu mērķis ir nodrošināt atsaucēs dokumentu, kas būtu noderīgs uzraudzītajām iestādēm un citām juridiskām personām, kurās ECB plāno veikt klātienes pārbaudes, kā arī klātienes pārbaudes komandu darbam. Norādījumos aprakstīts pārbaudes process – no lēmuma uzsākt pārbaudi līdz pēcpārbaudes pasākumu posmam – un tajos izklāstīta labākā prakse, kas jāievēro pārbaudei pakļautajām iestādēm un pārbaudes komandām. Tajā nav runāts par KUK veikto IMI, ko neveic kā klātienes pārbaudes saskaņā ar VUM regulas 12. pantu.

Norādījumi attiecas uz pārbaudēm, kas tiek veiktas i) nozīmīgajās iestādēs (**NI**)², ii) mazāk nozīmīgajās iestādēs (**MNI**), ja ECB nolēmusi tiešā veidā īstenot visas attiecīgās uzraudzības pilnvaras attiecībā uz kādu MNI³, un iii) un citās juridiskajās personās, kas ietvertas attiecīgajās pārbaudēs, jo tām ir darījuma attiecības ar uzraudzīto iestādi. Attiecībā uz ikvienu no šiem gadījumiem tiek izmantots termins "**pārbaudei pakļautā juridiskā persona**". Konkrētāk, ECB veic pārbaudes:

- Vienotajā uzraudzības mehānismā (**VUM**) iesaistītajās dalībvalstīs (turpmāk – iesaistītās dalībvalstis) ar VKI palīdzību;

¹ Padomes 2013. gada 15. oktobra Regula (ES) Nr. 1024/2013, ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādņēm, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību (OV L 287, 29.10.2013., 63. lpp.).

² Atbilstoši VUM regulas 6. panta 4. punktā sniegtajai definīcijai. Pārbaudes tiek veiktas saskaņā ar minētās regulas 12. pantu.

³ Atbilstoši VUM regulas 6. panta 5. punkta b) apakšpunktam.

- VUM neiesaistītājās Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīs (turpmāk – neiesaistītās dalībvalstis);
- trešajās valstīs.⁴

Taču norādījumi nav juridiski saistošs dokuments, un tie nekādā ziņā neaizstāj juridiskās prasības, kas izriet no attiecīgajiem piemērojamiem ES tiesību aktiem. Atšķirību gadījumā starp ES tiesību aktiem un šiem norādījumiem noteicošie ir ES tiesību akti.

Šajos norādījumos nav aptvertas arī pārbaudes, kuras tiek veiktas ar VUM darbību nesaistītās jomās. Tas īpaši attiecas uz pārbaudēm, kuras saistītas ar patērētāju aizsardzību, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas (AML/CTF) pasākumiem un par kurām jāprojām atbild katra iesaistītā dalībvalsts.

Norādījumi ietver trīs sadaļas:

- 1. sadaļa: vispārējais regulējums;
- 2. sadaļa: pārbaudes process;
- 3. sadaļa: pārbaudēs piemērojamie principi.

⁴ Sīkāku informāciju sk. 1.7. sadaļā "Sadarbība".

1. Pārbažu vispārējais regulējums

1.1. Nozīmīgo iestāžu uzraudzības kārtība

Kopš 2014. gada novembra ECB ir atbildīga par NI tiešu uzraudzību atbilstoši VUM regulas 4. pantam un ECB 2014. gada 16. aprīļa Regulas Nr. 468/2014 (**VUM pamatregula**)⁵ 43.–69. pantam.

1.1.1. Galvenie noteikumi attiecībā uz nozīmīgo iestāžu pārbaudēm

Galvenie noteikumi, kas regulē nozīmīgo iestāžu pārbaudes, balstās uz turpmāk minētajiem trim dokumentiem:

- VUM regula, īpaši 12. pants;
- VUM pamatregula, īpaši 143. –146. pants;
- 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/36/ES, ko dēvē arī par Kapitāla prasību direktīvu IV (**CRD IV**)⁶, īpaši 65. panta 3. punkta c) apakšpunkts un 53., 97. un 99. pants.

1.1.2. Uzraudzības valdes loma

Uzraudzības valde ir ECB iekšēja struktūra, kas atbild par ECB uzticēto banku uzraudzības uzdevumu plānošanu un izpildi. Konkrētāk, Uzraudzības valdei uzticēts sagatavot pabeigtus uzraudzības lēmumu projektus, kurus Padome pieņem saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru atbilstoši VUM regulas 26. panta 8. punktam un Eiropas Centrālās bankas reglamenta 13.g panta 13.g.2. punktam.

Atbilstoši VUM regulas 12. panta 3. punktam un VUM pamatregulas 143. pantam visas pārbaudes tiek veiktas, pamatojoties uz ECB uzraudzības lēmumu.

1.1.3. Kopējo uzraudzības komandu loma

Ikvienas NI pastāvīgā uzraudzība uzticēta kopējai uzraudzības komandai (**KUK**). Tās izveide un sastāva noteikšana uzticēta ECB. Ikvienas KUK sastāvā ir uzraudzības darbinieki no ECB un VKI un to vada koordinators (**KUK koordinators**) – ECB ģenerāldirektorāta darbinieks, kurš atbild par attiecīgās NI

⁵ Eiropas Centrālās bankas 2014. gada 16. aprīļa Regula (ES) Nr. 468/2014, ar ko izveido Vienotā uzraudzības mehānisma pamatstruktūru Eiropas Centrālās bankas sadarbībai ar nacionālajām kompetentajām un norīkotajām iestādēm (VUM pamatregula) (OV L 141, 14.05.2014., 1. lpp.).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/36/ES par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību (OV L 176, 27.06.2013., 338. lpp.).

mikrolīmeņa uzraudzību. KUK koordinātoram palīdz apakškoordinātori, kas ir iesaistītās VKI darbinieki.

KUK piedalās klātienē darbā dažādos veidos, t.sk. i) sagatavojot uzraudzības pārbaudes programmu (**SEP**), kas ietver arī pārbaudes⁷, ii) pārbaudes laikā sazinoties ar pārbaudes komandu un iii) sagatavojot ieteikumus par lēmumu projektiem⁸, kas tiek pieņemti pārbaudes konstatējumu rezultātā, vai sagatavojot šos lēmumu projektus/piedaloties to pieņemšanā, kā arī vēlākā laika posmā veicot papildu kontroli saistībā ar jebkāda veida koriģējošām darbībām vai uzraudzības pasākumiem.

KUK tikšanās bankas telpās un KUK uzraudzības vizītes, kas tiek rīkotas vispārējās uzraudzības funkcijas ietvaros (piemēram, padziļinātās pārbaudes vai kāda specifiska jautājuma padziļināta analīze, kas tiek veikta pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās vairāku dienu garumā), nav pārbaudes un nav aptvertas šajos norādījumos.

1.1.4. ECB loma pārbaudēs

Pārbaudes papildina pastāvīgo uzraudzību. VUM ietvaros pastāvīgi tiek uzturēta padziļināta informācija par katru kredītiestādi, no vienas puses, veicot pastāvīgo uzraudzību, kas pamatā balstās uz kredītiestādes sniegtajiem datiem, un, no otras puses, veicot pārbaudes, lai citstarp pārliecinātos par pastāvīgās uzraudzības procesā izmantotās informācijas precizitāti.

Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgās nodaļas, cieši sadarbojoties ar VKI, atbild par pārbaudžu pastāvīgu monitorēšanu un vienotu, augstu kvalitātes standartu piemērošanas nodrošināšanu visās pārbaudēs. Lai izpildītu šo uzdevumu, tās cieši sadarbojas ar KUK un VKI (īpaši horizontālās funkcijas, kas atbildīgas par pārbaudēm un ar modeļiem saistīto darbu).

1.2. Ar pārbaudēm saistīto lēmumu pieņemšanas process

Saskaņā ar CRD IV 99. pantu par pārbaudēm tiek lemts saskaņā ar plānu, kas tiek apstiprināts vismaz reizi gadā un koriģēts gada laikā. Pārbaudes veic, pamatojoties uz ECB uzraudzības lēmumu, kurā noteikts pārbaudes priekšmets un nolūks⁹.

⁷ Iekšējo modeļu izmeklēšanu klātienē pārbaudes veidā parasti iniciē kredītiestāde, iesniedzot iekšējā modeļa apstiprināšanas pieteikuma dokumentāciju.

⁸ Vairumā gadījumu pēc iekšējo modeļu pārbaudes tiek sagatavots lēmuma projekts. Parasti lēmumu projektus par iekšējiem modeļiem sagatavo ECB Iekšējo modeļu nodaļa, un KUK to pārbauda pirms iesniegšanas Uzraudzības valdei. Sīkāku informāciju par pārbaudžu rezultātiem sk. 2.3.1. sadaļā.

⁹ VUM regulas 9., 11. un 12. pants un VUM pamatregulas 142. un 143. pants.

1.3. Pārbaudes mērķis

Pārbaudes mērķis ir sniegt padziļinātu analīzi par dažādiem riskiem, iekšējās kontroles sistēmām, uzņēmējdarbības modeļiem un pārvaldību. Pārbaude tiek veikta pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās atbilstoši iepriekš noteiktam apjomam un laika grafikam¹⁰. Taču nepieciešamības gadījumā pārbaudes laikā tās apjomu un laika grafiku var mainīt. Konkrētāk, pārbaudes mērķis ir šāds:

- pārbaudīt un novērtēt piemītošo risku līmeni, raksturu un iezīmes, ņemot vērā arī iestādes riska kultūru;
- pārbaudīt un novērtēt pārbaudei pakļautās juridiskās personas korporatīvās vadības un iekšējās kontroles sistēmas atbilstību un kvalitāti, ņemot vērā tās uzņēmējdarbības un risku raksturu;
- novērtēt kontroles sistēmas un risku vadības procesus, īpaši pievēršot uzmanību nepilnību un ievainojamības, kas varētu ietekmēt pārbaudei pakļautās juridiskās personas pašu kapitālu, konstatēšanai;
- novērtēt bilances posteņu kvalitāti un pārbaudei pakļautās juridiskās personas finanšu stāvokli;
- novērtēt pārbaudei pakļautās juridiskās personas uzņēmējdarbības modeli;
- pārbaudīt atbilstību banku darbības noteikumiem;
- novērtēt atbilstību tiesību aktu prasībām saistībā ar iekšējiem modeļiem, kas izmantoti kapitāla prasību aprēķināšanai (sākotnējā apstiprināšana, būtiskas pārmaiņas, paplašinājumi, ieviešana, pastāvīga daļēja izmantošana vai atgriešanās pie mazāk sarežģītām metodēm).

Pārbaudes VUM ietvaros veic kā daļu no vispārējā uzraudzības procesa. Ņemot vērā uzraudzības principus attiecībā uz VUM darbību, pārbaudēm jābūt:

- **balstītām uz risku**, piemērojot vispārēji atzītus jēdzienus un metodes, vienlaikus par prioritāti nosakot darbu saistībā ar pārbaudītajām jomām vai darbībām, kurās konstatēts augstāks risks vai zemāks kontroles līmenis;
- **proporcionālām**, samērīgām attiecībā pret pārbaudei pakļautās juridiskās personas lielumu, darbību un riska profilu. Šā principa īstenošana veicina arī efektīvu resursu izlietojumu;
- **visaptverošām**, jo uzraudzības pieeju evolūcija arvien vairāk diktējusi nepieciešamību uzraugiem veikt visaptverošākas pārbaudes, izmantojot vairāk uz spriedumiem balstītu novērtējumu un gūstot labāku izpratni par uzraudzīto finanšu iestāžu risku profilu un darbības jomām. Pārbaudēm šajā ziņā ir vitāli svarīga nozīme, jo tās sniedz uzraugiem iespēju iegūt dziļāku izpratni,

¹⁰ Ja tiek uzskatīts par nepieciešamu, pārbaudes laikā tās apjomu un laika grafiku var paplašināt.

pamatojoties uz vērtīgo informāciju, kas tiek iegūta, veicot pārbaudes bez starpniekiem;

- **vērstām uz nākotni**, raugoties tālāk par aktuālajiem un vēsturiskajiem datiem, lai paredzētu nākotnē iespējamo negatīvo ietekmi;
- **orientētām uz darbību**, t.i., to rezultātā jātiek noteiktām koriģējošām darbībām un/vai korektīviem pasākumiem, kas kredītiestādei jāveic saskaņā ar KUK monitorētu laika grafiku.

Pārbaudes konkrētie mērķi ir atkarīgi no attiecīgās iestādes uzņēmējdarbības modeļa un riska profila.

1.4. Pārbaudes neatkarība

Pārbaudes vadītājs un pārbaudes komanda darbojas neatkarīgi no KUK, bet sadarbojas ar to. Kad ir pieņemts lēmums par pārbaudes veikšanu, par tā īstenošanu vienpersoniski atbild pārbaudes vadītājs, kura uzdevums ir sagatavot ziņojumu, kurā ietverti pārbaudes komandas konstatējumi.

1.5. Pārbaudes vadītāja loma

Saskaņā ar VUM pamatregulas 144. pantu ECB par pārbaudes vadītāju iecel ECB vai VKI darbinieku, kurš uzņemas pārbaudes vadīšanu. Atbilstoši neatkarības principam attiecībā uz klātienes un neklātienes pienākumiem, ko ievēro ECB, KUK loceklis var būt pārbaudes komandas sastāvā, taču viņu nevar iecelt par pārbaudes vadītāju.

Pārbaudes vadītājs ir pārbaudei pakļautās juridiskās personas galvenā kontaktpersona jautājumos, uz kuriem attiecas pārbaude. Pārbaudes vadītājs vada pārbaudes komandu, organizē dažādos pārbaudes posmus un ir vienīgais pārbaudes komandas loceklis, kurš paraksta pārbaudes ziņojumu. Pārbaudes vadītājs ir atbildīgs par to, lai atbilstošās ECB nodaļas un vadītāji tiktu informēti par pārbaudes progresu.

Ja pārbaudes vadītājs nevar pildīt savus pienākumus un tā vietā stājas cita persona, KUK par to iespējami drīz informē pārbaudei pakļauto juridisko personu.

1.6. Pārbaudes komandas sastāvs

VUM pamatregulas 144. pants paredz, ka ECB sadarbībā ar VKI ir atbildīga par pārbaudes komandu izveidi un to sastāvu.

Pārbaudes komandas sastāvā var būt ECB inspektori, VKI uzraugi no pārbaudei pakļautās juridiskās personas iesaistītās dalībvalsts un citu VKI uzraugi, kā arī KUK locekļi vai citas ECB autorizētas personas. Pārbaudes komandas sastāvā var būt arī

ārējie konsultanti. Par visiem komandas locekļiem neatkarīgi no to piederības atbild projekta vadītājs.

ECB ieceļ pārbaudes komandas locekļus, kas veic visas nepieciešamās pārbaudes pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās.¹¹

1.7. Sadarbība

Pārbaudēs, kuras ECB nolēmusi veikt, tiek ņemtas vērā jebkādas sadarbības vienošanās vai līgumi, kas saskaņā ar atbilstošo spēkā esošo likumdošanu noslēgti ar to jurisdikciju uzraudzības iestādēm, kurās paredzēts veikt attiecīgo pārbaudi.

¹¹ VUM regulas 12. panta 1. punkts un VUM pamatregulas 143. pants.

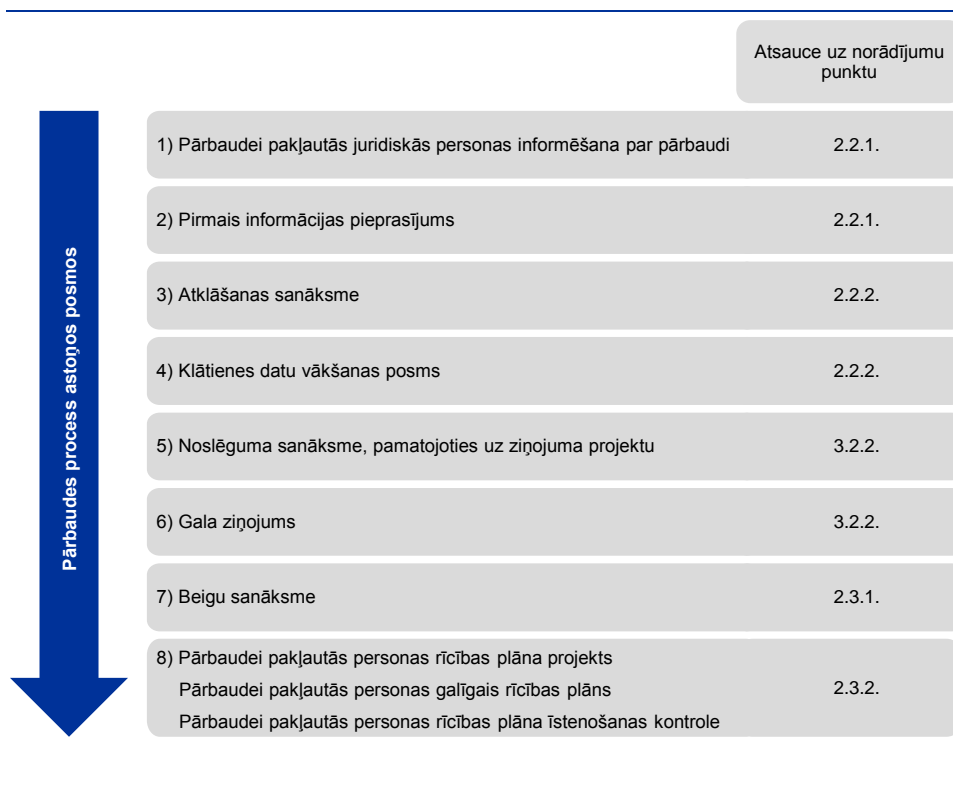
2. Pārbaudes process

2.1. Dažādu pārbaudes posmu pārskats

Diagrammā uzskaitīti pārbaudes posmi, un tālāk sniegts sīkāks to skaidrojums.

1. attēls

Pārbaudes posmi

2.2. Galveno pārbaudes posmu izklāsts

2.2.1. Sagatavošanas posms

Apstiprinājums

Sagatavošanas posma sākumā tiek apstiprināta visu iesaistīto personu pieejamība un gatavība pārbaudei. Klātienes pārbaudes vajadzībām šī procedūra vienmēr ir tikai iekšēja, bet iekšējo modeļu izmeklēšanas kontekstā papildus var būt nepieciešams

apstiprinājums, ka pārbaudei pakļautā juridiskā persona ir gatava iesniegt pieteikumu.¹² Gatavības novērtēšanas nolūkā pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās jau agrīnā posmā var tikt rīkotas sākotnējās sanāksmes. Šādos gadījumos pārbaudei pakļautā juridiskā persona tiek informēta par ECB viedokli attiecībā uz tās gatavību iesniegt oficiālu pieteikumu.

Paziņojums par pārbaudes uzsākšanu

Pārbaudes vadītājs tiek oficiāli apstiprināts amatā ar ECB apstiprinājuma vēstuli.

ECB paziņo pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai par lēmumu uzsākt pārbaudi, izņemot gadījumus, uz kuriem attiecas 3.3.1. sadaļā "Tiesības tikt informētam par pārbaudes uzsākšanu" minētie īpašie apstākļi. Paziņojumu parasti nosūta dažas nedēļas (bet jebkurā gadījumā vismaz piecas darbadienas) pirms paredzētās pārbaudes uzsākšanas dienas¹³, t.i., piecas dienas pirms atklāšanas sanāksmes.

ECB informē pārbaudei pakļauto juridisko personu, nosūtot vēstuli tās **izpilddirektoram**. Ja pārbaudi veic kredītiestāžu grupai, kuras mātesuzņēmums atrodas iesaistītajā dalībvalstī, vai pārbaudei pakļautā juridiskā persona ir meitasuzņēmums, kura mātesuzņēmums atrodas iesaistītajā dalībvalstī, paziņojumu parasti nosūta mātesuzņēmumam, kam, savukārt, jāinformē attiecīgie meitasuzņēmumi par gaidāmo pārbaudi. Paziņojuma vēstulē norādīts pārbaudes vadītāja vārds un pārbaudes apjoms.

Pirmais informācijas pieprasījums

Pēc paziņojuma vēstules nosūtīšanas un pirms atklāšanas sanāksmes pārbaudes vadītājam jāpaziņo pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai pārbaudē iesaistīto komandas locekļu vārdi un pēc iespējas drīz jānosūta pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai pirmais informācijas pieprasījums. Informācijas pieprasījumā jānorāda informācija, kas pārbaudes komandas ieskatā ir nepieciešama pārbaudes uzsākšanai. Pirmā informācijas pieprasījuma ietvaros pārbaudes vadītājs lūdz savai komandai nodrošināt fizisku darba vietu, kā arī visu pārbaudes veikšanai nepieciešamo IT un komunikācijas aprīkojumu (sk. 3.3.3. sadaļu "Darba apstākļi"). Pieprasītā informācija ietver arī organizācijas shēmu, ar pārbaudes apjomu saistītās procedūras un jebkuru citu nepieciešamo informāciju (piemēram, datu ierakstus ar portfeļu informāciju). Pārbaudei pakļautā juridiskā persona var saņemt lūgumu iesniegt pirmajā informācijas pieprasījumā minētos dokumentus vai informāciju līdz atklāšanas sanāksmei, lai vajadzības gadījumā attiecīgos jautājumus varētu apspriest sanāksmē. Pārbaudes laikā tiks pieprasīta arī papildu informācija.

¹² Izņemot gadījumus, kad ar iekšējiem modeļiem saistīto izmeklēšanu ierosina, pamatojoties uz VUM iniciatīvu, nevis pārbaudei pakļautās juridiskās personas apstiprinājuma pieprasījumu.

¹³ VUM pamatregulas 145. panta 1. punkts.

2.2.2. Pārbaudes posms

Atklāšanas sanāksme

Kad ECB nosūtījusi pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai paziņojumu par gaidāmo pārbaudi, pārbaudes vadītājs sazinās ar attiecīgo juridiskās personas pārstāvi, lai pārliecinātos, vai pirms atklāšanas sanāksmes un tās laikā sniedzamā informācija ir pieejama, kā arī sniegtu atbildes uz jebkādiem ar pieprasījumu saistītiem jautājumiem. Pēc tam pārbaudes vadītājs nosaka atklāšanas sanāksmes datumu. Pārbaude tiek oficiāli atklāta šajā sanāksmē.

Atklāšanas sanāksme ir pirmā oficiālā sanāksme, kurā piedalās pārbaudei pakļautā juridiskā persona un pārbaudes komanda. Sanāksmi organizē un vada pārbaudes vadītājs, un tā tiek rīkota pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās vismaz piecas dienas pēc tam, kad nosūtīta paziņojuma vēstule par pārbaudi. Pārbaudes laikā visas sanāksmes parasti tiek rīkotas pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās (sk. 3.1. sadaļu "Tiesības uz piekļuvi uzņēmējdarbības telpām").

Pārbaudes vadītājs informē KUK koordinātoru par atklāšanas sanāksmi. Atklāšanas sanāksmē var piedalīties KUK koordinātors, citi KUK locekļi, kā arī Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgās nodaļas pārstāvji.

Lai atklāšanas sanāksme būtu efektīva, tai jābūt pietiekami elastīgai ilguma un dalībnieku ziņā. Sanāksmē jāpiedalās visai pārbaudes komandai, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams komandas locekļu skaita vai citu apstākļu dēļ.

Sanāksmes laikā pārbaudes vadītājs iepazīstina komandu ar pārbaudei pakļautās juridiskās personas vadību, izklāsta pārbaudes mērķus un informē par apjomu, kā arī apraksta dažādos pārbaudes posmus, īpaši pirmo sanāksmju plānošanu. Atklāšanas sanāksmē jāpiedalās pārbaudei pakļautās juridiskās personas vadības līmeņa pārstāvim (izpilddirektoram vai valdes loceklim). Sanāksmē var tikt paziņots arī paredzamais grafiks, norādot pārbaudes ilgumu.

Sanāksmes laikā pārbaudes vadītājs var lūgt pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai kopumā iepazīstināt ar tās organizatorisko struktūru, uzņēmējdarbības modeli, stratēģiju, pārvaldības politiku un procedūram, kā arī tās galvenajiem procesiem ar pārbaudi saistītajās jomās. Attiecīgā gadījumā pārbaudes vadītājs var arī lūgt pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai nosaukt galvenās kontaktpersonas katrā no jomām.

Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai vajadzētu izmantot iespēju atklāšanas sanāksmē noskaidrot jebkuru ar pārbaudi saistītu jautājumu. Pārbaudes komanda sanāksmē var noteikt termiņus, līdz kuriem iesniedzama jebkura pieprasītā un vēl nesniegtā informācija.

Darba programmas izpilde

Pēc atklāšanas sanāksmes pārbaudes komanda uzsāk izmeklēšanu pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās. Izmeklēšanas posms ietver intervijas, kā arī procedūru, ziņojumu un failu pārbaudi. Tiek veikti pierādījumi, lai nodrošinātu revīzijas izsekojamību attiecībā uz jebkādam pārbaudes komandas konstatētām nepilnībām.

Ņemot vērā plašo pārbaudes metožu klāstu, turpmākais saraksts nav pilnīgs.

- **Novērošana, informācijas verificēšana un analīze:** mērķis ir pārbaudīt un analizēt juridiskās personas sniegto informāciju, kā arī novērot ar to saistītos procesus. Ņemot to vērā, pārbaudes komandai jāpiešķir piekļuve visai pieprasītajai informācijai un visām attiecīgajām IT sistēmām (sk. 3.3.3. sadaļu "Darba apstākļi").
- **Mērķtiecīgas intervijas:** tiekoties ar attiecīgajiem darbiniekiem pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās, pārbaudes komanda vāc informāciju ar pārbaudi saistītajās jomās un salīdzina dokumentētos procesus un organizatoriskās struktūras ar juridiskās personas praksi. Interviju laikā komanda var īpaši pievērsties šiem aspektiem. Svarīgās intervijās piedalās vismaz divi inspektori.
- **Sniegtās informācijas salīdzināšana ar faktisko situāciju:** šīs pārbaudes metodes mērķis ir pārliecināties, vai process, ko ievēro pārbaudei pakļautā juridiskā persona atbilstoši tās sniegtajai informācijai, tiek faktiski piemērots praksē. Tas ļauj komandai labāk novērtēt procedūru konsekvensi, kā arī konstatēt to trūkumus un nepilnības.
- **Izlases veidošana/atsevišķu gadījumu izpēte:** izlase (piemēram, individuālu kredītsaistību vai citu saimniecisku darījumu izlase) tiek veidota, lai apstiprinātu izpētes rezultātus un ļautu inspektoriem novērtēt iestādes risku pārvaldības kvalitāti. Izlases veidošanai ir arī būtiska nozīme problēmu un/vai risku konstatēšanā, turklāt tā palīdz novērtēt to nopietnību. Var tikt piemērotas arī ekstrapolēšanas metodes, un šādā gadījumā pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai tiks nodrošināta šo metožu caurredzamība.
- **Datu apstiprināšana:** pārbaudei pakļautās juridiskās personas datu integritāte, precizitāte un konsekvence jāpārbauda, veicot pārrēķinus un salīdzinošās novērtēšanas analīzi vai pat pieprasot darījuma partneru apstiprinājumu (nosūtot apstiprinājuma pieprasījumus).
- **Modeļu pārbaude:** pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai tiek lūgts pārbaudīt savu modeļu darbību un to rezultātus dažādos hipotētiskos un vēsturiskos tirgus apstākļos (piemēram, piemērojot scenāriju analīzi).

Izmeklēšanas posmā pārbaudes komandai ir iespēja rīkot starpposma sanāksmes, lai pirms pārbaudes noslēguma sanāksmes ar pārbaudei pakļauto juridisko personu darba līmenī apspriestu sākotnējos faktus un konstatējumus (sk. 3.3.1. sadaļu "Vajadzība tikt informētam par pārbaudes rezultātiem"). Šajā nolūkā pārbaudes

komanda var nosūtīt dokumentu projektus pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai.

2.2.3. Ziņošanas posms

Pārbaudes rezultātus formulē pārbaudes ziņojumā vai modeļu novērtējuma ziņojumā (ar terminu "ziņojums" apzīmē abus minētos ziņojumus). Ziņojuma pamatā ir visā pārbaudes laikā veiktās izmeklēšanas secinājumi. Tajā ietverts kopsavilkums, secinājumu uzskaitījums un ziņojuma teksts. Ziņojumam var būt pievienoti pielikumi.

Pēc ziņojuma projekta pabeigšanas to nosūta Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgajai nodaļai (kā arī attiecīgajai VKI, lai tā veiktu konsekvences pārbaudi, iespējams, apspriežoties ar pārbaudes vadītāju). Ņemot vērā konsekvences pārbaudes rezultātā saņemtos komentārus, pārbaudes vadītājs sagatavo ziņojuma projektu nosūtīšanai pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai. Iestādēm, kuras pieprasījušas ECB ar tām sazināties valsts valodā, tiek sagatavots ziņojuma projekta tulkojums izvēlētajā valodā. Tā kā ziņojuma projekts nav oficiāls dokuments, procesa paātrināšanas nolūkā (neietekmējot turpmākās procedūras) iestādes var izvēlēties neizmantot šīs tiesības.

Pārbaudes vadītājs nosūta pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai pārbaudes ziņojuma projektu un standartizētu komentāru veidni. Pamatojoties uz ziņojuma projektu, pārbaudes vadītājs rīko pārbaudes noslēguma sanāksmi un aicina tajā piedalīties personas, kuras faktiski vada pārbaudei pakļautās juridiskās personas uzņēmējdarbību.

Pārbaudes noslēguma sanāksmes mērķis ir apspriest ziņojumu ar pārbaudei pakļauto juridisko personu. Sanāksmi vada pārbaudes vadītājs, un tajā aicināti piedalīties Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgās nodaļas, VKI, kā arī KUK pārstāvji. Ziņojuma projekts jānosūta dažas dienas pirms sanāksmes, lai pārbaudei pakļautā juridiskā persona varētu tai pienācīgi sagatavoties. Ja pārbaudei pakļautā juridiskā persona ir meitasuzņēmums, kura mātesuzņēmums atrodas iesaistītajā dalībvalstī, paziņojuma projektu var nosūtīt arī mātesuzņēmumam. Ja pārbaudi veic kredītiestāžu grupām, kuru mātesuzņēmums atrodas iesaistītajā dalībvalstī, ziņojuma projektu nosūta mātesuzņēmumam.

Pārbaudes noslēguma sanāksmē pārbaudes vadītājs izklāsta pārbaudes rezultātus. Šajā saistībā pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai ir iespēja iesniegt rakstiskus komentārus divu nedēļu laikā no projekta oficiālās saņemšanas dienas (sk.

3.3.1. sadaļu "Iespēja komentēt faktus un konstatējumus").

Pēc pārbaudes noslēguma sanāksmes un pēc tam, kad pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai bijusi iespēja rakstiski komentēt projektu, pārbaudes vadītājs noslēdz ziņojuma projektu, ja nepieciešams, ņemot vērā saņemtos komentārus. Pēc tam pārbaudes vadītājs komentāru veidnē sniedz savas atbildes uz komentāriem un pievieno to gala ziņojumam. To paraksta pārbaudes vadītājs. Gala ziņojumu nosūta attiecīgajai pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai. Ja pārbaudi veic tādu kredītiestāžu grupai, kuru mātesuzņēmums atrodas iesaistītajā dalībvalstī, vai

pārbaudei pakļautā juridiskā persona ir meitasuzņēmums, kura mātesuzņēmums atrodas iesaistītajā dalībvalstī, ziņojumu nosūta mātesuzņēmumam.

Atkarībā no pārbaudes veida ziņojumu izmanto par pamatu, lai sagatavotu i) pēcpārbaudes pasākumu vēstules projektu, kurā izklāstītas nepieciešamās koriģējošās darbības, kas jāīsteno pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai, lai koriģētu ziņojumā minētās nepilnības, vai ii) lēmuma projektu, kurā paziņots iestādes pieprasījuma rezultāts (attiecīgos gadījumos). 2. attēlā uzskaitītas ziņošanas posma daļas.

2. attēls

Ziņošanas posma daļas

- 1) Pārbaude/tiek sagatavots novērtējuma ziņojums
- 2) Tiek pabeigtas konsekvences pārbaudes
- 3) Ziņojuma projekts tiek nosūtīts iestādei
- 4) Tiek rīkota pārbaudes noslēguma sanāksme
- 5) Tiek saņemti pārbaudei pakļautās juridiskās personas komentāri, un ziņojums tiek attiecīgi pārskatīts
- 6) Ziņojums tiek pabeigts, pārbaudes vadītājs to paraksta, un tas tiek nosūtīts pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai
- 7) Tiek sagatavots pēcpārbaudes pasākumu vēstules projekts, t.sk. noteiktas koriģējošās darbības, vai arī tiek sagatavots lēmuma projekts
- 8) Pēcpārbaudes vēstules projekts/lēmuma projekts tiek nosūtīts pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai
- 9) Tiek rīkota beigu sanāksme (atbilstošos gadījumos)

2.3. Pārbaudes rezultāti

2.3.1. Pieprasīto koriģējošo darbību paziņošana

Pēdējā pārbaudes posmā ECB var sniegt pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai jebkādus ieteikumus vai noteikt tai nepieciešamos uzraudzības pasākumus, izmantojot vienu no diviem instrumentu veidiem.

Pirmajam instrumenta veidam – vēstulei, kurā norādīts, ko uzraudzības iestāde sagaida, – ir operatīvs raksturs. Tā nav juridiski saistoša, un tai nav nepieciešams Uzraudzības valdes lēmums. Tādējādi netiek izmantota ar ECB lēmuma pieņemšanu saistītā oficiālā procedūra, t.sk. tiesības tikt uzklausītam.

Konsultējoties ar Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgo nodaļu, KUK koordinators nosūta pēcpārbaudes pasākumu vēstules projektu, kurā ietverti

jebkādi pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai adresētie ieteikumi. Klātienē pārbaužu gadījumā tas tiek darīts pirms beigu sanāksmes.¹⁴ Beigu sanāksmē, kuru rīko un vada KUK koordinators, piedalās arī pārbaudes vadītājs un, iespējams, Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgās nodaļas pārstāvji. Šīs sanāksmes mērķis ir informēt pārbaudei pakļauto juridisko personu par jebkādiem pēcpārbaudes pasākumiem. Pēc beigu sanāksmes, kas oficiāli noslēdz pārbaudes ziņošanas posmu, pārbaudei pakļautā juridiskā persona, kā arī attiecīgā(-s) VKI saņem no ECB galīgo pēcpārbaudes pasākumu dokumentu. Dokumentā aprakstīts, ko sagaida uzraudzības iestāde.

Otrs veids ir ECB uzraudzības lēmums, kas attiecas uz pārbaudei pakļauto juridisko personu un ietver juridiski saistošus uzraudzības pasākumus (sīkāku informāciju sk. tālāk). Šāda lēmuma pieņemšanā tiek ievērota VUM regulas 26. panta 8. punktā paredzētā iebildumu neizteikšanas procedūra, kā arī VUM regulas 22. pantā noteiktie taisnīga procesa principi, kas sīkāk skaidroti VUM pamatregulas 25.–35. pantā (t.sk. ietekmētās puses uzklaušīšana).

Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgā nodaļa sagatavo lēmuma projekta priekšlikumu iesniegšanai Uzraudzības valdei. Priekšlikumu, kura pamatā ir ziņojums un konsekvences pārbaužu rezultāti, nosūta KUK pārskatīšanai. Pēc tam to iesniedz Uzraudzības valdei, ar kuras piekrišanu pabeigto lēmuma projektu nosūta pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai, kurai ir tiesības tikt uzklaušītai atbilstoši VUM pamatregulas 31. panta noteikumiem. Uzklaušīšanas perioda beigās¹⁵ Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgā nodaļa atbild uz pārbaudei pakļautās juridiskās personas komentāriem un attiecīgā gadījumā pārskata lēmuma projektu. Pēc tam pārskatīto lēmuma projektu vēlreiz iesniedz Uzraudzības valdei un, kad tā sniegusi piekrišanu, Padome to pieņem saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru. Galīgo ECB lēmumu nosūta pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai, un tas stājas spēkā nekavējoties.

Papildus tam, ka ECB uzraudzības lēmumā tiek izvērtēts iestādes apstiprinājuma pieprasījums, ar šo lēmumu var īstenot arī citas uzraudzības pilnvaras, īpaši kādā no tālāk minētajiem veidiem.

- i) Nosacījumi: ja pastāv nosacījumi (t.i., suspensīvi nosacījumi), ECB atļauja izmantot, mainīt vai paplašināt iekšējo modeli juridiski nav spēkā līdz brīdim, kad pārbaudei pakļautā juridiskā persona veikusi konkrētas koriģējošas darbības, lai atjaunotu atbilstību juridiskai prasībai.
- ii) Ierobežojumi: ierobežo vai maina modeļa izmantošanas veidu. Ierobežojums var būt, piemēram, aizliegums izmantot modeli konkrētiem portfeļiem, savukārt grozījumi var, piemēram, noteikt pārmaiņas attiecībā uz konkrēta modeļa parametru vērtībām vai aprēķinātajām pašu kapitāla prasībām. Jebkura veida ierobežojumu piemēro ar datumu, kurā stājas spēkā ar lēmumu piešķirtā

¹⁴ IMI process neparedz beigu sanākumi.

¹⁵ Parasti uzklaušīšanas periods ilgst divas nedēļas. Tomēr pārbaudei pakļautā juridiskā persona var lūgt pagarināt šo periodu vai arī nosūtīt komentārus agrāk.

atļauja, t.i., parasti nekavējoties, ja vien lēmumā nav noteikts konkrēts datums, ar kuru jāsāk izmantot jauno modeli.

- iii) Pienākumi: pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai noteiktās korigējošās darbības, kuras nepieciešamas, lai atjaunotu atbilstību juridiskai prasībai, neatliekot vai neierobežojot iekšējā modeļa izmantošanu. Pienākumi ietver pieprasīto korigējošo darbību pabeigšanas termiņu.
- iv) Ieteikumi: pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai ieteiktās korigējošās darbības. Atšķirībā no pienākumiem ieteikumi nav juridiski saistoši.

Ja netiek ievērots nosacījums vai ierobežojums vai arī netiek sniegts pietiekams pierādījums par pienākumu izpildi noteiktajā termiņā, ECB var pārskatīt atļaujas noteikumus, t.sk. atsaukt visu lēmumu vai tā daļu.

Vairumā gadījumu IMI piemēro otru instrumenta veidu, bet KP – pirmo veidu.

2.3.2. Pēcpārbaudes pasākumu posms

Ieteikumi un rīcības plāns

KUK atbild par pēcpārbaudes pasākumu posmu.

Kā aprakstīts 2.3.1. sadaļā "Pieprasīto korigējošo darbību paziņošana", ECB nosūta pārbaudei pakļautās juridiskās personas izpilddirektoram galīgo pēcpārbaudes pasākumu vēstuli/lēmumu, kurā aprakstītas nepieciešamās darbības vai uzraudzības pasākumi, kā arī norādīti to termiņi. Šī posma mērķis ir nodrošināt, ka pārbaudei pakļautā juridiskā persona savlaicīgi un pienācīgi veic ECB pieprasītās darbības.

Otrajā posmā pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai līdz ECB noteiktajam datumam jānosūta oficiāla atbilde, t.sk. tās rīcības plāns, aprakstot, kādā veidā tiks nodrošināti ECB pieprasītie korektīvie pasākumi. Šīs atbildes saturu novērtē KUK koordinators.

Pārbaudei pakļautās juridiskās personas rīcības plāna īstenošanas kontrole

KUK koordinators atbild par pārbaudei pakļautās juridiskās personas korektīvo pasākumu īstenošanas kontroli līdz brīdim, kad pasākumi pabeigti. Juridiskā persona var saņemt pieprasījumu līdz starpposma termiņam nosūtīt KUK koordinātoram ar korigējošajām darbībām saistīto aktuālo informāciju.

Pienākot rīcības plāna termiņam, ECB nolemj:

- pabeigt pēcpārbaudes pasākumu posmu¹⁶, ja tā uzskata, ka pārbaudei pakļautās juridiskās personas darbības pilnībā atbilst pēcpārbaudes kontroles pieprasījumam, vai
- pieprasīt papildu informāciju, lai korigētu rīcības plānu.

Ja pārbaudei pakļautā juridiskā persona nav pietiekami vai savlaicīgi īstenojusi saskaņoto rīcības plānu, ECB ir pilnvarota piemērot uzraudzības pasākumus.¹⁷

¹⁶ ECB var piekrist pabeigt pēcpārbaudes pasākumu posmu ar nosacījumu, ka pārbaudei pakļautā juridiskā persona izpilda lēmumā noteiktos pienākumus.

¹⁷ ECB ir saņēmusi disciplināras pilnvaras, kuru ietvaros tai ir tiesības piemērot administratīvas sankcijas un pasākumus, kas vērsti uz banku krīzes novēršanu un risināšanu. Šajā saistībā visiem Uzraudzības valdes lēmumiem jātiek apstiprinātiem ECB Padomē, piemērojot iebildumu neizteikšanas procedūru atbilstoši VUM regulas 26. panta 8. punktam un 2014. gada 22. janvāra Lēmuma ECB/2014/1, ar ko groza Lēmumu ECB/2004/2, ar kuru pieņem Eiropas Centrālās bankas Reglamentu, 13.g pantam.

3. Pārbaudēs piemērojamie principi

3.1. Pārbaudes komandas uzraudzības un izmeklēšanas pilnvaras

Vispārīgi pienākumi

Pārbaudes pienācīgu un efektīvu veikšanu jāizvirza par inspektoru un pārbaudei pakļautās juridiskās personas kopīgu mērķi. Pārbaudei pakļautās juridiskās personas iekšējos noteikumus un politiku nedrīkst ļaunprātīgi izmantot, lai traucētu šā mērķa sasniegšanu.

Tiesības uz piekļuvi uzņēmējdarbības telpām

Lai veiktu izmeklēšanu, pārbaudes komandai ir tiesības piekļūt pārbaudei pakļauto juridisko personu, uz kurām attiecas pārbaudes, komercdarbībā izmantotajām telpām¹⁸.

Apjoms, kādā tiek nodrošināta īpašuma aizsardzība, atkarīgs no valstu tiesību aktu īpatnībām. Šajā ziņā ECB jārespektē valstu tiesību akti, kas nosaka, ka attiecībā uz pārbaudēm jāsaņem iepriekšēja tiesu iestādes atļauja saskaņā ar VUM regulas 13. pantu.

Tiesības pieprasīt jebkādu informāciju vai dokumentu

Ciktāl tas attiecas uz pārbaudi, pārbaudes komanda var veikt visu vajadzīgo izmeklēšanu attiecībā uz jebkuru VUM regulas 10. panta 1. daļā¹⁹ minēto personu, kas veic uzņēmējdarbību vai atrodas kādā no iesaistītajām dalībvalstīm. Šajā nolūkā pārbaudes komandai ir tiesības²⁰:

- pieprasīt pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai sniegt jebkādu informāciju, paskaidrojumu vai pamatojumu;
- saņemt un pārbaudīt jebkuru un jebkāda rakstura dokumentu (piemēram, grāmatvedību un lietvedību, reģistrus, līgumus, pārskatus, oficiālus ziņojumus, grāmatvedības dokumentus un metodisku dokumentāciju), kas tai vajadzīgs saistībā ar pārbaudei pakļautās juridiskās personas darbībām un operācijām;

¹⁸ VUM regulas 12. panta 2. punkts un VUM pamatregulas 143. panta 3. punkts.

¹⁹ Kredītiestādes, finanšu pārvaldītājsabiedrības, jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības un jauktas darbības pārvaldītājsabiedrības, kas veic uzņēmējdarbību iesaistītajās dalībvalstīs, kā arī personas, kas pieder šim struktūrām, un trešās personas, ar kurām minētās struktūras ir slēgušas ārpalpojumu līgumus par funkcijām vai darbībām.

²⁰ Saskaņā ar VUM regulas 10. un 11. pantu un VUM pamatregulas 139. pantu.

- iegūt šo dokumentu kopijas un izrakstus, ja tie nav iesniegti elektroniski;
- veikt pārbaudes, izmantojot piekļuvi tikai lasīšanas režīmā visām attiecīgajām pārbaudei pakļautās juridiskās personas izmantotajām IT sistēmām, datubāzēm, IT rīkiem, elektroniskajiem failiem un datiem.

Tiesības iztaujāt jebkuru personu

Pārbaudes komandai ir tiesības iztaujāt jebkuru VUM regulas 10. panta 1. punktā minēto personu – neatkarīgi no tās statusa –, kas var sniegt izmeklēšanai noderīgu informāciju un dokumentus. Izmantojot šīs pilnvaras un ņemot vērā pieprasītās informācijas raksturu, pārbaudes komanda var pieprasīt pārbaudei pakļautās juridiskās personas kvalificēto speciālistu sadarbību²¹.

Informācijas apmaiņa ar ārējiem revidentiem

Saskaņā ar CRD IV 56. panta f) punktu un Regulas (ES) Nr. 537/2014 par īpašām prasībām attiecībā uz obligātajām revīzijām sabiedriskas nozīmes struktūrās 12. panta 2. punktu,²² pārbaudes vadītājs var sazināties ar revidentiem, kas saskaņā ar tiesību aktiem revidē pārbaudei pakļauto juridisko personu, lai savāktu visu ar pārbaudes tvērumu saistīto informāciju un/vai attiecīgos viedokļus.

Tiesības lūgt VKI palīdzību pretošanās gadījumā

Saskaņā ar VUM regulas 12. panta 5. punktu gadījumā, ja kāda persona pretojas pārbaudes veikšanai, attiecīgā VKI sniedz pārbaudes vadītājam nepieciešamo palīdzību saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

3.2. Pārbaudes komandas prakse

Pārbaudes komandai jārīkojas ētiski un profesionāli, nodrošinot atbilstību piemērojamajiem tiesību aktiem, noteikumiem un profesionālajām procedūrām. Tai jāņem vērā pārbaudei pakļautās iestādes darbības ierobežojumi, ciktāl tas nekavē izmeklēšanas procesu.

²¹ Saskaņā ar VUM regulas 11. pantu.

²² Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Regula (ES) Nr. 537/2014 par īpašām prasībām attiecībā uz obligātajām revīzijām sabiedriskas nozīmes struktūrās (OV L 158, 27.05.2014., 77. lpp.).

Dienesta noslēpums

VUM regulas 27. pantā noteikti ECB dienesta noslēpuma standarti VUM kontekstā. Šajā saistībā *"Uzraudzības valdes locekļiem, ECB personālam un personālam, ko norīkojušas iesaistītās dalībvalstis un kas veic uzraudzības pienākumus, pat pēc pienākumu pildīšanas izbeigšanas ir jāievēro dienesta noslēpuma prasības, kas izklāstītas ECBS un ECB Statūtu 37. pantā un attiecīgajos Savienības tiesību aktos"*.

Papildus CRD IV 53. pantā noteiktais dienesta noslēpuma pienākums ir saistošs visām personām, kas strādā vai ir strādājušas kompetentajās iestādēs, kā arī revidentiem un ekspertiem, kas darbojas kompetento iestāžu uzdevumā. Dienesta noslēpums ietver vispārējo pienākumu neatklāt informāciju, kas iegūta, pildot dienesta pienākumus, izņemot tiesību aktos noteiktos gadījumus.

Dienesta noslēpums attiecas uz faktiem, rīcību un nepubliskotu informāciju, ko pārbaudes komanda uzzinājusi pārbaudes laikā. Tas attiecas uz visu pārbaudi laikā iegūto konfidenciālo informāciju.

Neatkarība un objektivitāte

ECB ar valstu kompetento iestāžu, kuras nodrošina pārbaudi resursus, palīdzību nodrošina, ka pārbaudes komandas dalībnieki izvairās no jebkāda interešu konflikta.

ECB 2015. gada 12. marta pamatnostādnes²³ 10. panta 3. punktā paredzēti noteikumi, kas jāievēro pārbaudes laikā attiecībā uz priekšrocību saņemšanas aizliegumu: *"Atkāpjoties no 2. punkta, atbrīvojumus nenosaka attiecībā uz priekšrocībām, ko piedāvā kredītiestādes ECB vai NKI darbiniekiem pārbaudi uz vietas vai revīzijas braucienā laikā, izņemot niecīgas vērtības viesmīlības apliecinājumus, kas tiek piedāvāti ar darbu saistītu sanāksmju laikā"*.

Izmeklēšanas kontekstā pārbaudes komanda nedrīkst sniegt nekādus ieteikumus vai izteikt personīgo viedokli.

Atbilstība pārbaudei pakļautās juridiskās personas iekšējiem noteikumiem

Pārbaudes komandai jānodrošina atbilstība pārbaudei pakļautās juridiskās personas iekšējiem noteikumiem attiecībā uz datu aizsardzību, informācijas sistēmām un fizisko piekļuvi telpām atbilstoši pārbaudei pakļautās juridiskās personas norādēm, ciktāl tās ir saskaņā ar pārbaudes vajadzībām. Pārbaudes komanda nedrīkst nesankcionēti izmantot izmeklēšanas vajadzībām nodrošināto aprīkojumu vai piekļuvi. Komandai jāspēj lasīšanas režīmā piekļūt attiecīgajām informācijām

²³ ECB 2015. gada 12. marta Pamatnostādne, ar ko nosaka Vienotā uzraudzības mehānisma ētikas regulējuma principus (ECB/2015/12), OV L 135, 02.06.2015., 29. lpp.

sistēmām un datubāzēm, taču tā nedrīkst pieprasīt vai pieņemt piekļuves tiesības, kas ļauj veikt izmaiņas dokumentos vai iekšējos datos.

3.3. Pārbaudei pakļauto juridisko personu tiesības un uzraudzības iestādes gaidas

3.3.1. Pārbaudei pakļauto juridisko personu tiesības

Tiesības tikt informētam par pārbaudes uzsākšanu

Kā norādīts VUM pamatregulas 145. panta 1. punktā, ECB vismaz piecas darbdienu pirms pārbaudes sākšanas paziņo pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai lēmumu par pārbaudes veikšanu. Tomēr, ievērojot minētās regulas 145. panta 2. punktu, ja tas nepieciešams pārbaudes pienācīgai un efektīvai veikšanai, ECB var veikt pārbaudi, iepriekš par to neinformējot attiecīgo uzraudzīto iestādi.

Iespēja komentēt faktus un konstatējumus

Pēc izmeklēšanas pabeigšanas tiek sagatavots ziņojums. Ziņojuma izstrāde notiek vairākos posmos. Ziņojuma projektā ietverti fakti un konstatējumi, kurus pārbaudes vadītājs pārbaudes noslēguma sanāksmē apspriež ar pārbaudei pakļauto juridisko personu. Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai tiek atvēlētas divas nedēļas, kuru laikā tā var iesniegt rakstiskus komentārus par ziņojuma projekta saturu. Komentāros uzmanība jāvērs lielākoties uz kopsavilkumu un galvenajiem konstatējumiem, un tie jāiesniedz komentāru veidnē, kas tiks nosūtīta pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai kopā ar ziņojuma projektu: pirmajā ailē citē ziņojuma projekta fragmentus, kurus pārbaudei pakļautā juridiskā persona vēlas komentēt, otrā ailē paredzēta pārbaudei pakļautās juridiskās personas komentāriem, bet trešo aili aizpilda pārbaudes vadītājs, sniedzot tajā atbildes uz saņemtajiem komentāriem.

Pēc pārbaudes noslēguma sanāksmes pārbaudes vadītājs pabeidz ziņojuma projektu, attiecīgā gadījumā ņemot vērā pārbaudei pakļautās juridiskās personas komentārus.

Vajadzība tikt informētam par pārbaudes rezultātiem

Pārbaudes laikā pārbaudei pakļautās juridiskās personas augstākā līmeņa vadība var lūgt pārbaudes vadītājam rīkot vienu vai vairākas starposma sanāksmes, lai tajās apspriestu pārbaudes gaitu vai jebkuru citu saistītu jautājumu. Šajās sanāksmēs pārbaudei pakļautā juridiskā persona var izteikt savus novērojumus par pārbaudes ietvaros veikto izmeklēšanu, lai pievērstu uzmanību jebkādi noderīgi

informācijai. Pirms šādas sanāksmes rīkošanas pārbaudei pakļautā juridiskā persona jāinformē par apspriedes tematiem, kā arī sanāksmes pamatojumu un mērķiem.

Pārbaudei pakļautā juridiskā persona var iepazīties ar pārbaudes rezultātiem pārbaudes vadītāja parakstītajā galīgajā ziņojumā, ko ECB nosūta pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai (vai tās mātesuzņēmumam; sk. 2.2.3. sadaļu "Ziņošanas posms"). Pēc tam pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai tiek nosūtīts pēcpārbaudes pasākumu vēstules projekts vai lēmuma projekts, norādot ieteikumus vai uzraudzības pasākumus, kas jāīsteno iestādei. Pārbaudei pakļautā juridiskā persona var apspriest pēcpārbaudes pasākumu vēstules projektu beigu sanāsmē, kuru vada KUK koordinators un kurā piedalās pārbaudes vadītājs. Ja tiek pieņemts uzraudzības lēmums, attiecībā uz kuru vēlākā posmā tiek atvēlēts oficiāls periods, kurā ir spēkā tiesības tikt uzklausītam, beigu sanākumi parasti nerīko.

3.3.2. Uzraudzības iestādes gaidas attiecībā uz pārbaudei pakļautajām juridiskajām personām

Profesionālie darba apstākļi

Pārbaudei pakļautajām juridiskajām personām jāveic vajadzīgie pasākumi, kas ļauj pārbaudes komandai pilnā apmērā īstenot tās izmeklēšanas pilnvaras, kā noteikts VUM regulas III nodaļas 1. iedaļā. Īpaši tām jānodrošina pārbaudes komandas locekļu piekļuve visiem izmeklēšanai vajadzīgajiem dokumentiem, kā arī visiem kvalificētajiem darbiniekiem, kuri var sniegt nepieciešamo informāciju.

Pārbaudei pakļautās juridiskās personas augstākā līmeņa vadībai un darbiniekiem visas pārbaudes laikā jātiecas saglabāt profesionālu un korektu attieksmi pret pārbaudes komandu.

Pārbaudes laikā nodrošināto dokumentu konfidencialitāte

Tiek gaidīts, ka pārbaudei pakļautās juridiskās personas saglabās ECB vai VKI pārbaudes procesa un pēcpārbaudes pasākumu ietvaros nodrošināto dokumentu konfidencialitāti. Līdzīgi arī pārbaudes vadītājs atbild par pārbaudei pakļautās juridiskās personas nodrošināto dokumentu konfidencialitātes saglabāšanu.

Saziņa pārbaudes laikā

Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai jāinformē pārbaudes vadītājs par jebkādiem ar šo norādījumu īstenošanu saistītiem sarežģījumiem, īpaši, ja tie varētu ietekmēt pārbaudes komandas darba plānu vai pārbaudes ilgumu. Pārbaudes vadītājam jāziņo ECB un attiecīgajai VKI par šādiem sarežģījumiem un to iespējamo ietekmi uz pārbaudes ilgumu un rezultātu.

3.3.3. No pārbaudei pakļautās juridiskās personas pārstāvja pārbaudes laikā sagaidāmā sadarbība

Lai nodrošinātu izmeklēšanu, pārbaudei pakļautā juridiskā persona un pārbaudes vadītājs pārbaudes sākumā vienojas par praktiskajiem aspektiem, piemēram, fizisko piekļuvi telpām, informācijas pieprasījumiem un sanāksmēm.

Darba apstākļi

Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai jānodrošina pārbaudes komandai piemēroti darba apstākļi, piemēram (bet ne tikai), drošus biroji, individuālas darbstacijas, interneta piekļuve, tālruni u.c. piemērotā un slēdzamā telpā, kas atrodas pārbaudāmo vietu tuvumā.

Pārbaudes komanda var lūgt izveidot vienu vai vairākus e-pasta kontus juridiskās personas e-pasta sistēmā, lai nodrošinātu vienkāršāku sanāksmju organizēšanu un jebkuru nepieciešamo dokumentu iesniegšanu. Pārbaudes beigās pārbaudes komanda var lūgt pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai nodrošināt tās e-pasta kontu satura kopiju.

Pieprasītās informācijas sniegšana

Pārbaudes komandas pieprasītie dokumenti jānodrošina elektroniskā formātā, kā arī papīra formātā, ja to pieprasa komanda.

Pārbaudes komandas ērtībai pārbaudei pakļautās juridiskās personas informācijas sistēmā vai arī drošā koplietojamā diskā var izveidot mapi, kuru iedala tematos un kurai tiek nodrošināta komandas piekļuve, lai vajadzības gadījumā nodrošinātu datu apmaiņu.

Pārbaudei pakļautās juridiskās personas darbinieku pieejamība

Tiek gaidīts, ka pārbaudei pakļautās juridiskās personas augstākā līmeņa vadība, kā arī tās darbinieki savlaicīgi un bez nevajadzīgas kavēšanās atsauksies uz pārbaudes komandas pieprasījumiem sniegt intervijas vai nodrošināt informāciju. Attiecībā uz šiem pieprasījumiem jānodrošina godprātīga sadarbība, tūlītēja reakcija un kompetence.

Atbildes uz informācijas pieprasījumiem rūpīgi jāapsver un jāsniedz atbilstoši saskaņotajiem termiņiem. Attiecīgajām personām jāinformē arī pārbaudes komandas locekļi par jebkādu būtisku saistītu informāciju, pat ja komandas locekļi to nav skaidri pieprasījuši.

Tiek gaidīts, ka pārbaudei pakļautās juridiskās personas nodrošinās nepieciešamos dokumentus un failus iespējami ātri (ja tie pieejami uzreiz) vai arī saprātīgā termiņā atbilstoši pārbaudes vadītāja pieprasījumam. Pārbaudes vadītājam jāizvērtē

pārbaudei pakļautās juridiskās personas grūtības saistībā ar pārbaudes termiņu ievērošanu un jāiesniedz informācijas pieprasījumi prioritārā secībā.

Sanāksmju organizēšana

Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai jāpalīdz organizēt sanāksmes ar kontaktpersonām, ar kurām pārbaudes komanda vēlas tikties. Šie sadarbības partneri var būt jebkura līmeņa iekšējas vai ārējas iesaistītās personas, īpaši konsultanti vai ārpakalpojumu sniedzēji. Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai jānodrošina, ka visas pārbaudes komandas pieprasītās intervijas notiek iespējami drīz.

Pārbaudei pakļauto juridisko personu pārstāvju amata līmenis

Tiek gaidīts, ka izmeklēšanas sākumposmā, kad tiek veidota pirmā saziņa, kā arī sanāksmēs, kurās tiek apspriesta pārbaudei pakļauto juridisko personu stratēģija vai darbības politika, tiek nodrošināta pārbaudei pakļauto juridisko personu izpilddirektora vai valdes līmeņa pārstāvju klātbūtne vai pārstāvība pietiekami augstā vadības līmenī. To klātbūtne īpaši vēlama atklāšanas sanāksmē, kā arī sanāksmēs, kurās tiek prezentēti pārbaudes komandas konstatējumi un KUK koordinators ieteikumi, t.i., pārbaudes noslēguma un beigu sanāksmē.

Kontaktpersonas iecelšana

Pārbaudes vadītājs var pieprasīt, lai tiktu iecelta kontaktpersona, kas ieņem pietiekami augstu amatu pārbaudei pakļautās juridiskās personas organizatoriskajā struktūrā, lai nodrošinātu pārbaudes komandas prasību atbilstīgu un savlaicīgu apstrādi un komandas tiešu saziņu ar atbilstošajām personām. Kontaktpersona var atvieglot sadarbību starp pārbaudes komandu un pārbaudei pakļauto juridisko personu.

Šajā gadījumā pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai jāieceļ kontaktpersona, kas ieņem atbilstoši augstu amatu funkcionālajā un hierarhijas ziņā, kuras uzdevums ir sazināties ar pārbaudes komandu. Šīs personas amatam jābūt tādām, lai tā varētu veikt nepieciešamos pasākumus un organizatorisko darbu saistībā ar interviju un informācijas pieprasījumiem. Pārbaudei pakļautās juridiskās personas pienākums ir nodrošināt ieceltās personas vai, ja nepieciešams, personas, kas to aizstāj, pastāvīgu pieejamību, lai novērstu pārbaudes aizkavēšanos vai iespēju, ka tā netiek veikta.

Taču jebkurā gadījumā, kad pārbaudes vadītājs uzskata to par nepieciešamu, jebkurai komandas loceklim jānodrošina iespēja tiešā veidā sazināties ar jebkuru citu juridiskās personas darbinieku un noturēt tikšanos bez kontaktpersonas piedalīšanās.

3.4. Pārbaudes laikā izmantotā valoda

VUM pamatregulas 24. pants nosaka, ka uzraudzītā iestāde vai jebkura cita juridiskā vai fiziskā persona, uz kuru individuāli attiecas ECB uzraudzības procedūras, var piekrist rakstiskajā saziņā izmantot vienu oficiālo ES valodu, t.sk. attiecībā uz ECB uzraudzības lēmumiem. Ja uzraudzītā grupa izvēlas vienu oficiālo valodu, kuru visa grupa izmantos saziņā ar ECB, tai vēstulē KUK koordinātoram jānorāda valoda, kuru tā vēlas izmantot.

Pārbaudes ziņojuma valoda

Eiropas banku uzraudzības darba valoda ir angļu valoda. Tādējādi pārbaudes ziņojums, kuru sagatavo pārbaudes beigās, ECB un pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai tiek sniegts angļu valodā. Ja pārbaudei pakļautā juridiskā persona vienojusies ar ECB par alternatīvas oficiālās ES valodas izmantošanu saskaņā ar VUM pamatregulas 24. panta 2. punktu, ECB nodrošina ziņojuma tulkojumu iestādes izvēlētajā valodā. Pārbaudei pakļautajām juridiskajām personām tiek lūgts skaidri atbildēt uz jautājumu, vai tās ir ar mieru efektivitātes nolūkos izmantot angļu valodu saziņā ar pārbaudes komandu un KUK.